

Geachte minister-president,
Geachte ministers en hoogwaardigheidsbekleders,
Geachte erevoorzitters en bestuurders van VOKA,
Geachte collega-ondernemers,
Geachte dames en heren,
Beste vrienden en vriendinnen, en heel in het bijzonder: beste Paul,

Ik ben vereerd om het Voka-voorzitterschap te mogen overnemen van Paul Kumpen. Ook ben ik Paul dankbaar voor het vele en goede werk dat hij heeft verricht. Paul heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de verdere ontwikkeling van Voka. Hij heeft verder vorm gegeven aan de samenwerking tussen de Voka-Kamers van Koophandel, de Vlaamse sectoren en de overkoepelende Voka-werking. Paul heeft keihard gewerkt om van Voka de sterkste en meest representatieve ondernemersorganisatie in Vlaanderen te maken. Hij is daarin geslaagd! Beste Paul: proficiat en van harte dank!

In de lange rij van monumentale Voka-voorzitters – waar Paul terecht bij hoort – voel ik mij nederig, maar ook dankbaar voor het vertrouwensvoorschot dat ik nu reeds van u allen krijg. Ik zal u niet verhelen dat de druk op mijn schouders – door de hoge verwachtingen – er wel degelijk is! Ik beloof u, dames en heren, dat ik er àlles aan zal doen om een veelvoud van het gekregen talent terug te geven.

* * *

Ik begin met een eerste vaststelling, en zeg u meteen: die is niet van de minste. Mijn voorzitterschap start in een bijzonder tijdsgewricht. De economie heeft de jongste jaren enorm geboomd. Echter: de eerste tekenen van een teruggang tekenen zich af. De oorzaken daarvan zijn de vele onzekerheden waarmee wij, ondernemers, thans worden geconfronteerd. Die spanningen en risico's hebben vaak een internationaal karakter, maar zij hebben wel degelijk een impact op onze Vlaamse economie, en bij uitbreiding op heel onze Vlaamse samenleving.

Die uitdagingen zijn legio. Ik beperk mij tot de belangrijkste: de brexit, de vluchtelingencrisis, de verslechterende trans-Atlantische relaties, de internationale handelsconflicten, de angst om voorbij gestoken te worden door opkomende landen, de snelle transformaties in al onze ondernemingen en sectoren, en de hoge schuldgraad in vele landen, zowel bij de overheden als de inwoners, en – speciaal in ons land: het aanhoudend hoge begrotingstekort.

Samen met mij stelt u vast dat vele van deze uitdagingen leiden tot – of zelf een uiting zijn van – ongerustheid, misnoegdheid en onzekerheid.

* * *

Tot daar deze belangrijke vaststelling. Nog belangrijker echter is de vraag of wij een speelbal willen zijn van al deze invloeden, dan wel of wij zelf onze toekomst in handen willen nemen. Immers: het gevaar is niet denkbeeldig dat wij zouden berusten in ons lot. Of, erger nog: dat wij ons zouden laten gaan.

Laat mij meteen duidelijk zijn: al deze ontwikkelingen beschouw ik – samen met het nieuw aantredend VOKA-bestuur – als unieke uitdagingen en kansen. Die kunnen en moeten wij grijpen en benutten. Samen kunnen wij dat aan. Daarvoor is het noodzakelijk dat er één belangrijke voorwaarde wordt ingevuld, die zich laat samenvatten in één werkwoord dat aan duidelijkheid niets te wensen overlaat, met name: excelleren! Alleen je best doen, is vandaag niet langer goed genoeg.

Dames en heren, excelleren: wat is dat? Dat is je objectief meten, op basis van feiten en cijfers, en vergelijken met de besten, om vervolgens actie te ondernemen en de beste te worden.

Ik weet dat u, ondernemers, voortdurend bezig bent met het streven naar excellentie in uw onderneming. Laat mij concreet zijn en drie voorbeelden geven: de Vlaamse bedrijven zorgen ervoor dat Vlaanderen liefst 96% van zijn welvaart kan realiseren via export, ze geven opleiding en vorming aan een indrukwekkende 84% van de Vlaamse werknemers, en met 2 miljard bijkomende investeringen in Onderzoek en Ontwikkeling sinds 2009 leveren de Vlaamse bedrijven 70% van alle innovatie-inspanningen. Dat siert u! Trouwens, VOKA heeft u, ondernemers, hierbij altijd ondersteund, met raad en daad. **Maar**: er is méér nodig! Ook op het macro-niveau is het essentieel dat alle randvoorwaarden voor excellent ondernemerschap ingevuld zijn. Zo hebben wij de komende jaren nood aan excellent onderwijs, aan excellent onderzoek & ontwikkeling, aan excellente infrastructuur en aan een excellente digitale overheid. En – hoeft het gezegd – excellentie op het vlak van rechtszekerheid.

Ik sprak daarnet over: objectief meten. Ik verwijs daarvoor naar de vele internationale rankings die met de regelmaat van de klok worden gepubliceerd. Die economische hitparades focussen – elk op zich – telkens maar op één bepaald facet. Nemen wij echter die rankings allemaal samen, dan verkrijgen wij een globaal beeld. Dames en heren, samen met mij moet u dan tot de pijnlijke vaststelling komen dat dit beeld niet goed is. Want: de jongste jaren blijven wij ter plaatse trappelen. Erger nog: België is aan het wegglijden van de rest van de Europese Unie: onze groei lag de jongste 5 jaar telkens zo'n half punt lager en in alle internationale rankings dalen wij verder. Om slechts één voorbeeld te geven: in de ranking van overheids-investeringen van de 39 OESO-

landen staat België op een beschamende 38ste plaats. Wij mogen dus niet zelfgenoegzaam zijn. Wij moeten terug klimmen ten opzichte van de andere landen.

* * *

Ons land presteert onder zijn potentieel. Ik zeg u, hier en nu: deze achteruitgang moet en kan gekeerd worden!

U stelt zich allicht de vraag: hoe kunnen wij dit doen?

De oplossing die ik naar voor schuif is: duurzaam verbinden.

Wij hebben binnen onze samenleving méér verbinding nodig rond een gemeenschappelijk gedragen visie. Wij hebben grote nood aan échte verbinding tussen alle betrokkenen: de ondernemingen, het politiek bestuur, de werknemers-organisaties, de milieubewegingen en alle andere verantwoordelijke actoren in onze samenleving. Alleen door zo'n duurzame verbindingsvisie kunnen wij, los van de waan van de dag, een lange-termijn-plan opstellen en dat daadwerkelijk ten uitvoer brengen. Het moet gedaan zijn met dossiers die aanslepen of die blijven liggen.

In concreto gaat dit over: meer investeren in onze infrastructuur, gaat dit over: het maken van de digitale omslag, en, gaat dit over: een betrouwbare én competitieve energievoorziening. Kortom: dit alles gaat over wat in het Nationale Investeringspact staat, dat onder impuls van erevoorzitter Michel Delbaere is tot stand gekomen en waar ook VOKA actief heeft aan bijgedragen. Dames en heren, dat lange-termijn-plan is er dus. Het is een inhoudelijk stevig pact. Het is de hoogste tijd, zoals alleen Paul Kumpen dat zo treffelijk kan zeggen: "De schup moet nu in de grond!" Vanzelfsprekend horen daar een realistisch pad naar een klimaatvriendelijke economie bij, en nieuwe energiesystemen, waarbij wij de toekomst met het heden verbinden.

In dat kader verdienen onze familiale ondernemingen speciale aandacht. Samen met de multinationals vormen zij de ruggengraat van onze Vlaamse economie. Zij verdienen daadwerkelijke ondersteuning in de grote transities die op ons af komen. Ik pleit daarom voor specifiek uitgewerkte concepten om hen mee te nemen in de internationalisering, het klimaatverhaal en de technologische ontwikkeling.

Onze familiale ondernemingen worden bovendien geconfronteerd met specifieke issues. Ik denk in concreto aan de familiale opvolging. Het stille kapitaal van Vlaanderen zorgt voor de lange-termijn-financiering én de verankering van onze ondernemingen. Opbrengsten worden steeds

weer geherinvesteerd in de onderneming zelf. Ik wil de politiek waarschuwen voor roekeloze initiatieven die tot waarde-vernietiging bij de familiale bedrijven zouden leiden.

Ik vraag eveneens bijzondere aandacht voor de familiale ondernemingen van de toekomst. Ik heb het hier over onze starters en jonge groeiers. Hoewel er op het vlak van risicokapitaal de jongste jaren reeds heel wat is verbeterd, toch moeten wij met lede ogen vaststellen dat – voor de echte doorbraken – wij onze scale-ups nog te vaak zien vertrekken naar het buitenland of dat zij eerder een beroep doen op buitenlands kapitaal dan dat zij dat hier in Vlaanderen zoeken en vinden.

* * *

Dat verbinden over de generaties heen is niet alleen nodig bij de familiale ondernemingen. Die verbondenheid is noodzakelijk in onze gehele samenleving. Meer bepaald is die nodig op onze arbeidsmarkt.

Aan de ene kant slaat de vergrijzing een gat in de staatsfinanciën. Het is compleet onverantwoordelijk om dit mega-probleem niet aan te pakken. Het kan toch niet, zoals sommigen dat blijkbaar zien, dat de overheid alleen maar een grote pensioenkas zou zijn? Een fundamentele hervorming van het systeem is dringend nodig. Andere landen hebben op dit vlak al veel doortastender opgetreden, zo bijvoorbeeld Australië dat in 1994 succesvol is overgestapt naar een kapitalisatiesysteem. Wij slagen er niet eens in om het omvattende en breed gedragen plan van de Academische Pensioenraad uit te voeren. En ook van de uitvoering van de arbeidsdeal van deze zomer hebben we nog niets gezien.

Aan de andere kant slaat de vergrijzing bovendien een gat in het arbeidsreservoir. Het is toch hemeltergend dat onze ondernemingen geen personeel vinden, terwijl er tegelijkertijd nog zoveel inactieven zijn. Ik heb het hier dan niet alleen over de werklozen. Onze werkzaamheidsgraad moet omhoog! De realiteit in alle ons omringende landen bewijst dat dit kan!

Laat mij duidelijk zijn: er is werk voor iedereen! Indien voor sommigen daar een bepaalde vorming en begeleiding voor nodig zijn, dan zullen wij daar – samen met de overheid – voor zorgen. Laat mij hier opnieuw duidelijk zijn: het is de overheid die voor een voldoende prikkel moet zorgen voor zij die niet actief willen worden. Ik weet hoe hard er in de ondernemingen aan gewerkt wordt, samen met de werknemersorganisaties, om anders en langer werken mogelijk te maken, en dit voor iedereen. Denk aan de individuele beroepsopleidingen: de Antwerpse chemie geeft zo elk jaar 40 personen een tweede kans via het Sira-traject. Of denk aan de stages: mijn eigen

onderneming BASF Antwerpen organiseerde vorig jaar 175 bedrijfsstages om de interesse in technologische richtingen aan te wakkeren.

Legale nieuwkomers en erkende vluchtelingen, en bij uitbreiding iedereen van vreemde afkomst: allen zijn bij onze ondernemingen van harte welkom. Wel is het zo klaar als een klontje dat wij hen alleen kunnen inpassen in onze ondernemingen indien zij een voldoende kennis hebben van het Nederlands.

Hier is een cruciale rol weggelegd voor het onderwijs. Eerst Nederlands, de rest komt later. Ook wij, als ondernemingen, willen hier bijdragen. Dit kan met het knappe systeem van duaal leren dat deze legislatuur werd gecreëerd onder impuls van en met de volle steun van Voka. Het is voor het eerst toegepast bij BASF Antwerpen. Het is zeer succesvol en wordt breed gedragen. Vandaar mijn oproep: het is nu echt wel tijd om alle barrières weg te nemen en duaal leren te ontwikkelen tot een echte leervorm.

In deze verbinding moeten wij een nieuw sociaal contract afsluiten met werknemersorganisaties en met de overheden. Voor ons is het duidelijk: wij laten niemand achter! Maar: / iedereen moet wél meedoen! Er zal blijvend voor iedereen gezorgd worden en dat is ook de basis van een nieuw akkoord dat de Vlaamse werkgevers en werknemersorganisaties onderhandelen in de SERV. De benaming van dat akkoord spreekt voor zich: “Iedereen aan Boord!”. Alleen zo zullen wij de krapte op de arbeidsmarkt effectief kunnen aanpakken. Alleen zo kunnen wij de ijsberg van een mislukt samenleven en mislukte integratie wegens een te lage arbeidsparticipatie, nog vermijden.

Deze verbondenheid impliceert bovendien dat iedereen zich daadwerkelijk zal moeten engageren voor duurzaamheid en energie. Iedereen: de overheid, de ondernemingen en ook de burgers. Voor het terugdringen van de CO2-uitstoot en het fijn stof moet iedereen mee het bad in! Iedereen moet zijn of haar verplaatsingen, werken, wonen en leven aanpassen. In concreto denk ik dan aan: het woon-werkverkeer, de houtkachels en open haarden, en de centrale verwarming thuis. Voor onze ondernemingen is het cruciaal dat de overheid de leveringszekerheid en de betaalbaarheid van ons energiesysteem verzekert, als het nodig is ook met algemene middelen.

Dames en heren, zoals u inmiddels al begrepen heeft: excellentie en verbinden zijn de leidraad in mijn betoog. Laat mij hier en nu duidelijk zijn: Voka zal ook in de komende maanden en jaren

heldere taal blijven spreken, concrete en haalbare voorstellen formuleren aan de volgende regeringen en dit gebaseerd op feiten, cijfers en studiewerk. Wij zullen de belangen van onze bedrijven blijven verdedigen, én tegelijkertijd onze maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Wij reiken de hand aan politici, regeringen, werknemersorganisaties, milieubewegingen en alle andere actoren in de samenleving, met respect voor elkaar!

Verdere concrete stappen zult u terugvinden in het verkiezingsmemorandum van Voka dat wij begin januari voorstellen.

* * *

Dames en heren, tot nu toe heb ik over de talrijke externe uitdagingen gesproken. Uiteraard zal ik, samen met het nieuwe bestuur, ook een intern programma voor Voka uitvoeren. Voka is een prachtige organisatie met meer dan 18.000 geweldige leden, en met een rijke geschiedenis.

Ook binnen Voka hebben wij excellentie en nog meer verbinding nodig. Verbinding intern tussen de verschillende Voka-Kamers van Koophandel en Voka vzw in Brussel. Zo zullen wij onze organisatie nog verder stroomlijnen en nog slagkrachtiger maken.

Ook tussen de collega sector- en werkgeversfederaties is er nog veel ruimte voor meer verbinding. Nu al zijn wij, dankzij de onverdroten inzet van Paul, met de Vlaamse werkgevers gealigneerd in het Vlaams Werkgeversplatform. De vraag dringt zich op: kunnen wij, met dat Vlaams Werkgeversplatform, niet nog mèèr samenwerken naar mèèr excellentie? Uiteindelijk werken wij allen voor dezelfde ondernemingen, en worden wij door hen gefinancierd.

* * *

U ziet, dames en heren: de lijn die ik in mijn voorzitterschap wil leggen is er één van verbinding in excellentie. Samen met u, én met onze Vlaamse ondernemingen, kunnen wij, verbonden rond één gemeenschappelijke visie, de wereld aan!

Graag vraag ik u om vanavond volgende drie kernboodschappen mee naar huis te nemen:

Ten eerste: onze ondernemingen en onze ondernemers zijn en blijven de kracht van Vlaanderen, van waaruit onze hele samenleving wordt gefinancierd.

Ten tweede: om alle toekomstige uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, hebben wij nood aan excellentie, en dat op alle niveaus.

Ten slotte en ten derde: wij hebben de moed nodig om, in verbondenheid, alle stappen te zetten, die wij moeten zetten.

Met kracht, excellentie en moed in verbondenheid zijn wij gewapend voor onze toekomst. Maar, vergeet niet: het zijn wij die het wel moeten doen!

Dames en heren, waarde collega's, beste vriendinnen en vrienden, ik dank u!

* * *

